

מסורת הש"ס

בטלו דיני קנסות. דכיון דליכא סמיכה בטלו: זין שטי עיירות גדולות. ולא בתוך העיר שאם יודע שלא יתריצו את העיר: **לונביאות.** חנינות: ולא קבלו. לפי שעדיין היה צחור: **אילמא** **לנא דיינין דיני קנסות בחוזה לארץ.** והכי קאמר אין סמיכה מועלת בחוזה לארץ ואפילו סמכוהו בארץ: **פשיטא סומכין בחוזה לארץ ונסמכין בארץ.** אם בני צבל נותנין רשות לאחד שבא"י לדון קנסות: **הא אמרן לנא.** דאין סמיכה בחוזה לארץ ויכין דלי הוה גבן הכא לא מלניו למסמכיה כל שכן היכא דלימיה גבן: **סומכין בארץ ונסמכין בחוזה לארץ מאי.** אם הסומך עומד בארץ והנסמך עומד בצבל ולימיה גבי סומך מי מהני כאילו אימיה גביה בשעת סמיכה ומאי למידן בחוזה לארץ כדתנן סנהדרין נוהגין בחוזה לארץ או דילמא כיון דלימיה גבייהו בשעת סמיכה לא מהניא ליה: **לנא הוה מסמייע מילתא.** כשהיו אכלו לא היה מוצא שנים שיטפרו עמו לסומכו ואנן תלתא זענין: **משמקדי.** מחזור ומנפפה לסומכו. כמו (רמיה א) כי שוקד אני: **מנין שאין נסמכין לנים עלי.** שאין זוכין להיות נסמכין: **זקן ממש.** צא צימם: **הכפוי** כל מרביץ ציפור **ימותו אנשים.** כשצאין לכלל אנשים בן שמנה עשרה שנה למה לי למיחד ומכתביה: **אלא סמיכה.** שאפילו תמנים הבאים לכלל זקנה כגון על ידי תורה וגמילות חסדים כדאמרין צראש השנה (דף יח.) צוצא ומנחה אינו מתפרק אצל מתפרק הוא בתורה ובגמילות חסדים מכל מקום לא תהא תורת זקנה עליהם להיות ראויים לנסהדרין: **הוי קבל אפל:** וקיים. ותמיה. כלומר הרחק מן הרצנות שמקצרת את פעליה. אפילה מתרגם קבלה (שמות י): **כחל.** לעניים: **שרק.** פנים: **פירכוס.** לשער. שיר הוא כללה נהא שמעלת חן צלה קישוט: **כל מן דין.** כל כמו אלו ויכילא צהן היו סומכין לנו שראויים הם לסמיכה: **סרמיסין.** לשון הפכנים כמו סרס את המקרא מסופו לראשו (ב"ב דף קט:). **שמהפכין את טעמי תורה:** **סרמיטין.** לשון סמרטוט כלומר שאין נותנים טעם הגון לדבריהם: **חמיסין.** חמסין שמועטין מלומר טעמי תורה: **סורמיסין.** לא אחתפרס: **רצה דעמיה.** נשא צעמיו: **מידרגא.** מנהיג. על שם שהיה פרנס וקרוב למלכות: **צוצינא דנהורא.** על שם שהיה גדול צנוי כדאמרין צהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פד:). **שופריה דר' אבהו** מעין שופריה (ד' דר' יוחנן: **צריך מסיין.** צרוך צווא: **מיוחדים ששופטיין.** שיהו מוקני סנהדרין גדולה: **מה להלן מיוחדין שבעדה.** כדפרישית לעיל (דף יג:). **ליגמרה כלולה מילתא.** ואפילו מניינא דחמשה מהתם תיפוק דהא תניא לעיל (שם) וסמכו שנים זקני שנים: **אלא.** לעולם לא גמר גזירה שזה ושופטיין למיוחדין אינטרין מניינא מרבויה דוי"ו: **ה"ג אלא וי"ו דושופטיין למניינא רבי שמעון וי"ו לא דריש:** בעליל

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין יד.

ועריפת עגלה בג'. עריפה לאו דוקא דמדידה הוא דהויא בג' כדתנן צפ' עגלה ערופה (סוטה דף מד:). **ג' מצ"ד** הגדול שצירושלים היו יואלץ וכו' והדר קמני נפטרו זקני ירושלים והלכו זקני אותה העיר ומציאין עגלה ערופה והתם לא קמני ג' וקראי נמי דמיימי בגמרלא צמדדיה כתיבי: **י"ב ו' זקני השוק.** כלן מוכח דזקני משמע הדיוטות וכן לקמן גבי עריפה אמרין אי כתב זקני ה"א זקני השוק וכן צריש מלות מליליה (יבמות דף קא.) וספ' מרביס דליוטות מדכתיב זקני עירו וקשה דצפ' עגלה ערופה (סוטה דף מד:). **תנן נמאל** סמוך לעיר שאין צה צ"ד לא היו מודדין ומפרש בגמרלא דזקני העיר צעינן וליכא וי"ל דזקני העיר שאני דמשמע המיוחדים שצעיר כדדרשינן הכא העדה המיוחדים שצעדה: **לא שרק ולא פירכוס.** משמע דמרי מילי נינהו ודלא כפי' הקונטרס (פ' צ"ב) דכמוצות שפירש דפוקסת היינו מעצרת שרק על פניה ומהם מוכח דפוקסת היינו פירכוס ואין להאריך: **ורבי שמעון לא** דריש וי"ו. וכן צפ' קמאל דסוטה (דף י:). **גבי וטהור דקאמר ר"ש אין** זכות מולה צמיס המרים וכן בשליה התכלת (מנחות דף נא:). **גבי ומחליטה** ותימה דצריש מרובה (ב"ק דף סה:). **דריש ר"ש וי"ו ואלא אשמו וצפרק** (על אלו מוקנין) האסורים (בכורות כח:). **גבי ומן האלא לרצות הנוגה לקרנן** וצריש פ' ד' מיתות (לקמן דף נא:). **דריש ר"ש צת וצת אני דורס וזכי** שמעון קאי (תמס) כותמיה וכן קשה מרבי יהודה דדריש הכא וי"ו וצפרק אלו מליאות (ב"מ דף כז.) **גבי ומלאתה** דלמא לידו משמע וקשה דצריש תמורה (דף צ:). **גבי ואס המיר ימיר** אמרין ור' יהודה וי"ו לא דריש וכן בשליה טרף צקלפי (יומא דף מה.) **גבי והאס ור"ש דלא דקאמר עלא דריש לא** משמע ליה לאה משום דלא דריש ליה כלל אלא דיוקא להיא דרשה קאמר: **ממני**

היהודי בן בבא סמך ה' זקנים ר' מאיר ור' יהודה ור' יוסי ור' שמעון ור' אלעזר בן שמעון ור' אבהו מוסיף אף רבי חנניה ושנין ר' יהודה אחריני הוו בהדיה והאי דלא חשיב להו משום כבודו דר' יהודה בן בבא: **א"ר** יהושע בן לוי אין סמיכה בחור' מאי היא דלא דייני דני קנסות בחוצה לארץ והתנן סנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ אלא כשחן הסנהדרין בחוצה לארץ לא סמכי אפי' בארץ ומביעין כל סנהדרין בארץ והנסמכין בחוצה לארץ סומכין או לא סומכין ת"ש דהני ר' יוחנן ויהי קא מוצטין עליה דר' שמן בר אבא דלא הוה גבייהו לסימכיה בחוצה לארץ. רב תננה ורב הושעיה מדבית עלי קאתו לפיכך לא אסתמיכו דכתיב לא יהיה זקן בביתך. ואין זקן אלא סמוך בשיבה של ארץ ישראל דהא רבה ואביי מציב עלי קאתי והוו ריש מלכותא בבבל (ואינו נקרא זקן סמוך אלא ביישוב של ארץ ישראל) איך אלעזר לעולם היו קבל וקיים ואין אדם עולה לגדולה אלא אם כן מוחליין לו על כל עונותיו: **ירושלמי** תני מסיכות בג' תמן קרו למינייהו סמיכותא. א"ר בא אחד בראשונה היה כל אחד ממנה תלמידיו כגון ר' יוחנן בן זכאי מינה לר' אלעזר ור' יהושע ור' יהושע לר' עקיבא ור' עקיבא לר' מאיר ולר' שמעון וכו'. חזון והתקנין שאלו היו ב"ד ממנין אלא מדעת הנשיא ושלח יאה ב"ד: **עריפת עגלה בג'.** ת"ר וכו' ויצאו שנים כר' פישתה היא. ואסיקנא כדתיבא וכו' ולא

עין משפט
נר מצוה

קטן א מיי פ"ד מהל' סנהדרין יב: ק"ו ב ג מיי שם הל' ו: ק"ח ד ה מיי פ"ה מהל' סנהדרין הל' ה מיי פ"ט מהל' רומא הל' א סמג עין מו: ק"פ ו ז מיי פ"ט מהל' רומא הלכה א:

תורה אור השלם

1. והבטת צר מעון בכל אשר יטיב את ישראל ולא ייזהר זקן בביתך כל ימיך: שמאל א ב לב וכל מרביית בך ימחורו אגשים: שמאל א ב לב 3. ויצאו זקניך ושפטיו וקדדו לא מקרים אשר סביבת הקהל:

4. וקמכו זקני העדה את יידיהם על ראש הפר לפני ה' וישחט את הפר לפני ה': וירא ד טו

רבינו חננאל

יהודה בן בבא סמך ה' זקנים ר' מאיר ור' יהודה ור' יוסי ור' שמעון ור' אלעזר בן שמעון ור' אבהו מוסיף אף רבי חנניה ושנין ר' יהודה אחריני הוו בהדיה והאי דלא חשיב להו משום כבודו דר' יהודה בן בבא: **א"ר** יהושע בן לוי אין סמיכה בחור' מאי היא דלא דייני דני קנסות בחוצה לארץ והתנן סנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ אלא כשחן הסנהדרין בחוצה לארץ לא סמכי אפי' בארץ ומביעין כל סנהדרין בארץ והנסמכין בחוצה לארץ סומכין או לא סומכין ת"ש דהני ר' יוחנן ויהי קא מוצטין עליה דר' שמן בר אבא דלא הוה גבייהו לסימכיה בחוצה לארץ. רב תננה ורב הושעיה מדבית עלי קאתו לפיכך לא אסתמיכו דכתיב לא יהיה זקן בביתך. ואין זקן אלא סמוך בשיבה של ארץ ישראל דהא רבה ואביי מציב עלי קאתי והוו ריש מלכותא בבבל (ואינו נקרא זקן סמוך אלא ביישוב של ארץ ישראל) איך אלעזר לעולם היו קבל וקיים ואין אדם עולה לגדולה אלא אם כן מוחליין לו על כל עונותיו: **ירושלמי** תני מסיכות בג' תמן קרו למינייהו סמיכותא. א"ר בא אחד בראשונה היה כל אחד ממנה תלמידיו כגון ר' יוחנן בן זכאי מינה לר' אלעזר ור' יהושע ור' יהושע לר' עקיבא ור' עקיבא לר' מאיר ולר' שמעון וכו'. חזון והתקנין שאלו היו ב"ד ממנין אלא מדעת הנשיא ושלח יאה ב"ד: **עריפת עגלה בג'.** ת"ר וכו' ויצאו שנים כר' פישתה היא. ואסיקנא כדתיבא וכו' ולא

גליון הש"ס
גמ' ר' יודא היה מישמר לשמכיה. עי' רומאלי פ"ג דברכות:
הגהות הב"ח
(א) גמ' מה עשה ר' יהודה: (ב) שם היה שומעו מלומדיה:
מוסף ר"י
היו קבל וקיים. הוי עניו ותמיה. קבל לשון אפל. עשה עמך אפל ושלף (קטן צב:). כל מן דין סמוך לנא. ליה כמות אלו ויכילא צהן היו סומכין לנו שראויים הם לסמיכה: **סרמיסין.** לשון הפכנים כמו סרס את המקרא מסופו לראשו (ב"ב דף קט:). **שמהפכין את טעמי תורה:** **סרמיטין.** לשון סמרטוט כלומר שאין נותנים טעם הגון לדבריהם: **חמיסין.** חמסין שמועטין מלומר טעמי תורה: **סורמיסין.** לא אחתפרס: **רצה דעמיה.** נשא צעמיו: **מידרגא.** מנהיג. על שם שהיה פרנס וקרוב למלכות: **צוצינא דנהורא.** על שם שהיה גדול צנוי כדאמרין צהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פד:). **שופריה דר' אבהו** מעין שופריה (ד' דר' יוחנן: **צריך מסיין.** צרוך צווא: **מיוחדים ששופטיין.** שיהו מוקני סנהדרין גדולה: **מה להלן מיוחדין שבעדה.** כדפרישית לעיל (דף יג:). **ליגמרה כלולה מילתא.** ואפילו מניינא דחמשה מהתם תיפוק דהא תניא לעיל (שם) וסמכו שנים זקני שנים: **אלא.** לעולם לא גמר גזירה שזה ושופטיין למיוחדין אינטרין מניינא מרבויה דוי"ו: **ה"ג אלא וי"ו דושופטיין למניינא רבי שמעון וי"ו לא דריש:** בעליל

הושעיא הוה קא משתקיד רבי יוחנן למיסמכיהו לא הוה מסתייעא מילתא הוה קא מצטער טובא אמרו ליה לא נצטער מר דאנן מדבית עלי קאתינן דא"ר שמואל בר נחמן א"ר יוחנן מניין שאין נסמכין לבית עלי שנאמר יאה יהיה זקן בביתך כל הימים מאי זקן אילמא זקן ממש והכתיב יכל מרביית ביתך ימותו אנשים אלא סמיכה רבי יודא הוה מישמר (ל' למיסמכיה דאמר ר' רבי אלעזר לעולם היו קבל וקיים כיון דשמעה להא דא"ר אלעזר אין אדם עולה לגדולה אלא א"כ מוחליין לו על כל עונותיו אמצ' ליה אנפשיה כי סמכוהו לר' יודא שרו ליה הכי לא כחל ולא שרק ולא פירכוס ויעלת חן כי סמכוהו לרבי אמי ולרבי אסי שרו להו הכי כל מן דין כל מן דין סמוכו לנא לא תסמכו לנא לא מסרמיטין ולא מסרמיסין ואמרי לה לא חמיסין ולא מפורמיסין ר' אבהו כי הוה אתי ממתיבתא לבי קיסר נפקי מפורמיסין דבי קיסר ומשריין ליה רבה דעמיה מדברנא דאומתיה בוצינא דנהורא בריך מתיך לשלם: **עריפת עגלה בשלשה:** ת"ר ויצאו זקניך ושופטיין זקניך שנים שופטיין שנים ואין ב"ד שקול מוסיפין עליה עוד אחד יהי כאן חמשה דברי ר' יהודה רבי שמעון אומר זקניך שנים ואין ב"ד שקול מוסיפין עליהם עוד אחד הרי כאן שלשה ור"ש האי שופטיין מאי עביד ליה ההוא מיבעי ליה למיוחדין שבשופטיין ר' יהודה מוקני זקניך נפקא ור"ש אי מוקני הוה אמינא זקני השוק כתב רחמנא זקניך ואי כתיב זקניך הוה אמינא סנהדרין קטנה כתב רחמנא ושופטיין מיוחדין שבשופטיין ורבי יהודה גמר זקני זקני מוסמכו זקני העדה את ידיהם מה להלן מיוחדין שבעדה אף כאן מיוחדין שבוקניך אי יליף לילף כולה מהתם זקניך ושופטיין למה לי אלא וי"ו ושופטיין למניינא רבי שמעון וי"ו לא דריש שבעה ההוא

לומר לא גמר גזירה שזה ושופטיין למיוחדין אינטרין מניינא מרבויה דוי"ו: **ה"ג אלא וי"ו דושופטיין למניינא רבי שמעון וי"ו לא דריש:** בעליל